

TERÖRLE NASIL MÜCADELE EDİLMEZ(*)

Uğur Özbek

Batman C. Savcısı

Ülkemizin jeostratejik konumu ve bu konumundan kaynaklanan önemi, tarihi ve kültürel bakiyemiz, kültürel ve tarihi sermayemizin yüklediği sorumluluklar birlikte düşünüldüğünde terör ve terör örgütleri yönünden oldukça zengin bir coğrafyada yaşadığımızı inkar edemeyiz. İbn-i Haldun “coğrafya kaderdir” demişti, o halde bize düşen; cüz-i irademizle kaderimizi yazmak olacak.

Yazıya terörle mücadele bahsinde gözden kaçırdıklarımızdan bahsetmek niyetiyle başladım, yazının beni nereye götüreceğini inanmıyorum. Ama şunu çok iyi biliyorum; bu coğrafyada yaşamın bedeli ağırdır, burası kuş uçmaz kervan geçmez, kimsenin üzerinde plan yapmadığı, kendi haline bırakılmış İskandinav yarımadasında bir ülke değildir. Burası ağır bedellerle bize yurt olan, medeniyetlerin beşiği, üzerinde sayısız devletin zamanında hüküm sürdüğü, tarihimizin yazıldığı; Anadolu coğrafyasıdır. Bu coğrafya bizim kaderimizdir, tarihimizdir, bizi biz olduran maya, cevher ve öz bu coğrafyada neşet etmiştir.

Buradan hareketle bölgede var olmanın doğal faturasında en büyük payı terörle mücadele almaktadır, zira bölgemiz terör örgütleri yönünden ciddi bir çeşitlilik barındırmaktadır. Dini orijinli örgütlere İşid, Hizbullah ve Fetö; sol orijinlilere, Dhkp-c, Pkk/Kck, Mlkp, Tikko örnek verilebilir. Bu çeşitlilikte terör örgütleriyle eş zamanlı mücadele eden, etmek zorunda kalan başkaca bir devlet zannediyorum gösterilemez. Bu kadar örgütle eş zamanlı mücadele eden ve etmek durumunda bırakılan bir devletin zamanını iyi kullanması, sağlam bir strateji belirlemesi, atacağı adımlarda önünü ve sonunu hesap etmesi gerektiği izahtan varestedir.

Terörle mücadele dediğimizde hemen akla askeri stratejiler, alınacak güvenlik önlemleri, istihbarat akışı ve saire gelir. Ama terörle mücadeleyi bundan ibaret saymak mevzunun çok ötesine düşer. Silahlı terör örgütleri kapsamında hazırladığım iddianamelerin girişi bize bu konuda bir ipucu verecektir; *“PKK adlı terör örgütü 30 yılı aşkın süredir öldürme, yaralama, yol kesme, yağma, silahlı çatışma şeklinde bir çok eylemde bulunmuş olup, günümüzde de söz konusu eylemlerine devam eden toplumun sinir uçlarını kaşıyan, toplumda infial yaratmaya çalışan bir terör örgütüdür. Adı geçen silahlı terör örgütüyle mücadele etmek münhasıran Türk silahlı kuvvetlerinin işi olmasa gerektir. Bu itibarla; Örgüt yöneticiliği, örgüt üyeliği, örgüte yardım etme, örgüt propagandası suçlarıyla mücadele etmek, faillerini tecziye ederek toplum vicdanını tatmin etmek, terörle mücadelenin bir veçhesidir.”* Bu giriş, mevzunun adalet teşkilatına düşen yönünü ortaya koymaktadır. Buna göre, adaletin seri ve hakkaniyetle işletilip, caydırıcı cezalarla nihayete ermesi terörle mücadelede ciddi önemi haizdir. Devlet hukukla kaimdir, her şeyin olduğu gibi terörle mücadelenin de hukuksal alt yapısı vardır fakat

* Adalet ve Medeniyet Dergisi Sayı: 6

ben “alt yapıdan” yani mevzuat hükümlerinden ve ihdas edilmiş yasalardan bahsetmeyeceğim. Mevzuat, resmi gazetede durduğu gibi durmaz; *“en iyi kanun kötü bir uygulayıcının elinde adaletsiz sonuçlar verebileceği gibi en kötü kanun da iyi bir uygulayıcının elinde adil sonuçlar verebilir.”* O halde, mevzuattan çok, uygulayıcıların uygulamaları bizi ilgilendiriyor. Hukukçuların sosyolojik ameliyatlar yapan birer sosyoloji cerrahı olduklarını düşünürüm; verdikleri her kararda sosyolojinin aksayan yanını ya tamir etmektedirler yahut aksayan yanını iyice mahvetmektedirler. Hal böyle olunca; işlerine sadece “iş” diye bakan hukukçuların pembe dosyalar arasına sıkışan hayatları ıskaladıkları kanaatindeyim. Önüne her konulan arama talebine uyan, gözaltı kararlarını hoyratça uzatan, takipsizlik kararı vermekten çekinip “bi de mahkeme değerlendirsın” cümlesinin altına sığınan, beraat kararı vermeyip sanığa “temyiz edebilirsin, Yargıtay da bi görsün” diyen hukukçular, ezbere ‘şüphelinin tutukluluğunun devamına’ karar verenler, bunu da “terörle mücadele” diyerek yapıyorlarsa özür diliyorum ama halt ediyorlar ve üzülerek ifade ediyorum bu anlayış terörle mücadeleyi de sekteye uğrattıyor. Hukukçuların verdikleri adil kararların, kısa vadede bir takım “sıkıntılara” sebebiyet verip bir kısım “oluşumları” rahatsız ettiği gözlenebilirse de, uzun vadede vatanın ve milletin hayrına olduğu hakikattir. Tarihten günümüze devletlerin ömürleri ve ciddiyetleri hukukun içinde kalmalarıyla ve adalete sınıksız sarılmalarıyla bir korelasyon içerisinde.

Terörle mücadeleye bu vakte kadar ortalama 350 milyar dolar para harcadığımız¹ ve mücadelede binlerle ifade edilen can kayıplarımız gözetildiğinde bu mevzunun hafife alınacak bir yönü bulunmamaktadır ve meselenin izah ettiğimiz üzere adalet teşkilatını ilgilendiren yönünün yanında devletin neredeyse tüm kurumlarını kendine düşen bir boyutuyla ilgilendiren bir yönü olduğu muhakkaktır.

Terör öyle veya böyle sosyolojik ve ekonomik bir gerçekliktir. Terörizmi anlamada ana duruş noktası şudur; ister terörist olsun, ister olmasın, her tutum sosyal ve politik bir altyapıya bağlıdır. Terör davranışı (kriminal davranış) çevresel faktörleri referans alarak hareket eder, aynı üslupla onu yükseltmeyi, devam ettirmeyi, kontrol etmeyi amaçlar. Terörizmi sosyal yapıdan ayıramazsınız, tamamıyla iç içe girmişlerdir.² Her terör örgütünün bir şekilde kendisini ideolojik ve siyasal anlamda destekleyen halk kitlelerine ve kendisini finanse edecek bir güce ihtiyacı vardır. Terör örgütlerinin halk desteği kırılmadan ve finans kaynakları kesilmeden yapılan mücadele akim kalmaya mahkûmdur. Finans kaynakları sorununun daha çok uluslararası bir sorun olarak karşımıza çıktığını ve diplomasi ve uluslararası hukuk kapsamında mevzunun ele alınması gerektiğini vurgulamakla iktifa edelim. Meselenin diğer yönüyle, devletin bu mücadeleyi yürütürken halk kitlelerini hesaba katması, onların algısını ve psikolojisini iyi yönlendirip bu anlamda var olan arızalarını gidermesi, mücadelenin başarıya ulaşması açısından elzemdir.

¹ <http://ekonomi.haber7.com/ekonomi/haber/1034683-30-yilda-terore-harcanan-para-dudak-ucuklatti>

² Sayar,Kemal, “terörün psikolojisi”

Bir terör örgütü mensubuna yönelik yapılan bir operasyon neticesinde, örgüt üyeliği suçunun şüphelisi evinden ters kelepçe takılarak kolluk marifetiyle alınır, buraya kadar hiç bir problem yoktur; bu durumu evin sekiz ve on yaşlarındaki çocukları izlemektedir; bu da gayet olasıdır ve yapılabilecek bir şey yoktur yeter ki arama ve gözaltı işlemlerinde hukukun dışına çıkmaya tevessül edilmesin. Sorun, devletin, bu sekiz ve on yaşındaki çocuğa örgüt üyeliği şüphesiyle yargılanacak olan babalarının yanlış yaptığını açıklamamasında, buna dair en ufak sosyal bir proje geliştirmemesinde başlayacaktır.

Suç ve cezanın şahsiliği ilkesi hukukun temel prensiplerindedir. Bu husus ayrıca Hz. Peygamberin veda hutbesinde “ *Ey İnsanlar! Sizi uyarıyorum, herkes yalnızca kendi işlediği suçtan sorumludur.*” şeklinde vurgulanmıştır. Şurası bir gerçektir –bunu bilimsel bir araştırmaya dayandırmıyorum ancak, tecrübi bir bilgi olarak sunuyorum-; Pkk adlı silahlı terör örgütü üyesiye şayet yukarıda anlatılan operasyona muhatap olan kişi, ailesinin bu örgüte bir sempatisinin olma ihtimali, ‘sıradan’ bir ailenin bu örgüte meyilli olma ihtimalinden çok daha güçlüdür. Hal böyle olunca; silahlı terör örgütü mensuplarının suça ve teröre bulaşmamış ailelerine yönelik sosyal projelerin geliştirilmesi gerektiği, bunun, toplumun terörle mücadeleye bakışını olumlu etkileyeceği, bu konuda Aile ve Sosyal politikalar bakanlığına büyük sorumluluklar düştüğü kanaatindeyim. Mücadele edilen bu örgütün Fetö olması, İşid olması veya diğerlerinden biri olması tespitimizi değiştirmeyecektir.

Bu konuda yapılması ihmal edilen ‘küçük’ projelerin ileride sorunlar yumağı olarak karşımıza çıkması muhtemeldir. Şunu net bir şekilde ortaya koyalım; 30 yılı aşkın süredir mücadele ettiğimiz Pkk silahlı terör örgütü sorunumuzu, geçmişteki Diyarbakır cezaevini, güneydoğudaki faili meçhulleri, köy boşaltma hadiselerini, anadil üzerine konulan ambargoları konuşmadan tafsilatıyla ortaya koyamayız. Bunlar teröre meşruiyet kazandırmaz, ancak bir takım düşüncelere temel olup teröre sebep teşkil edebilirler. Bu cümleden olarak, diğer terör örgütlerine yönelik yaptığımız operasyonlarda ve hassaten son yıllarda devletin iliklerine kadar girmiş, takiyye yapmayı düstur bellemiş, 15 Temmuz’da hain darbe girişiminde bulunmuş Fethullahçı terör örgütüne yönelik yapılan operasyonlarda hata yapmaktan kaçınılmasına, bu operasyonların titizlikle yürütülmesine hassasiyet gösterilmelidir.

Bu operasyonlarda mevzuun, adalet ve güvenlik teşkilatının omuzlarına bırakıldığını, diğer kurumların üzerlerine düşen sorumluluğu bi hakkın yerine getirmediğini teessürle müşahede ettim/etmekteyim. Bu konuda mücadele edilen örgütün, dini orijinli bir terör örgütü olmasından hareketle Diyanet İşleri Başkanlığına büyük görev düştüğü bir gerçektir, ancak kurumun sorumluluğunu yerine getirmekte geç kaldığı, 15 Temmuz hadisesinden yaklaşık bir sene sonra, Temmuz 2017 tarihli raporunu hazırlamış olmasıyla ortaya çıkmıştır. Acaba kurum, bu sorumluluğunu seneler evvel yerine getirseydi, karşılaştığımız tablo bu mu olurdu?- Bu arada Diyanet işleri başkanlığının İşid terör örgütüyle ilgili bir raporunun henüz olmadığı-

nı, bu konuda bir çalışma hazırlığında da bulunulmadığını, hiç olmazsa bu konuda geç olmadan hareket etmeleri gerektiğini ifade etmek isterim.-

Bunun yanısıra Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının, bireylerinden birinin ya da bir kısmının teröre bulaştığı sabit olan ailelerin bütünüyle terörize olmamaları için sosyal projeler geliştirmesinin zarureti ortadadır. Sosyal projelerle özellikle çocukluk çağındaki bireylerin devlete olan bağının güçlendirilmesine, o bağın korunmasına özen gösterilmelidir; zira adi suçlardan farklı olarak terör suçlarında ve “siyasi” suçlarda suç şüphesi altındakilerin aileleri ekseriyetle, “şüphelinin” suçsuz olduğunu ve devletin kendilerine “suçsuz” yere bu muameleyi reva gördüğünü düşünmektedirler. Bunun önüne sosyal projelerle geçilmezse ve toplum, bu anlamda terörle mücadeleye ikna edil(e)mezse ileride “devlete düşman” bireylerin yetişmesi kaçınılmaz görünmektedir.

Bunların yanı sıra son olarak, devletin 1982 Anayasasının 2. Maddesinde vurgulandığı üzere sosyal bir devlet olmasından hareketle sosyal devlet olmanın gereği olarak vatandaşlara hayatlarını devam, geçimlerini idame ettirebilecekleri bir alanın devlet tarafından açılması gerektiğini, ancak kurumlardan terör örgütleriyle iltisakı nedeniyle ihraç edilen kişilere bu alanın tanınmadığını, bu durumun da toplumsal travmaya sebebiyet verebilecek kadar önemli sonuçları olabileceğini vurgulamak isterim.

Bunlar; terörle mücadelenin perde arkasındaki yöntemleridir. Ve inanın sahnedeki mücadeleden daha etkili ve sonuç alıcıdır. Ve bu projelerin/uygulamaların kıymeti nesilleri kurtarmakla anlaşılacaktır.

Ez cümle, devletin ve milletin kendisine sağladığı imkânları kullanan, yetkileri kullanan, devletin ve milletin kendisine verdiği kalem, kâğıdı, masayı, koltuğu kullanan her “devlet adamının” terörle mücadelede yapacağı bir şey vardır. Terör bu topraklarda varsa, bu topraklarda onu bitirecek tohum da, maya da vardır.